

17.3.2014

**Turun yliopisto/opintohallintopäällikkö Petri Sjöblom
Suomen ylioppilaskuntien liitto**

**Turun yliopiston ylioppilaskunnan lausunto valtioneuvoston asetukseksi
opintotukiasetuksen muuttamisesta**

Turun yliopiston ylioppilaskunta kiittää Turun yliopistoa ja Suomen ylioppilaskuntien liittoa mahdollisuudesta kommentoida opintotukiasetuksen muuttamista.

Lyhyesti

- Kokonaisuudessaan TYY pitää esitettyjä uudistuksia ongelmallisina ja opiskelijoiden tilannetta heikentävinä, eikä näe että niillä olisi haluttuja vaikutuksia opintoaikojen lyhentämiseksi.
- Päätoiminen opiskelu on hyvä tavoitella. Vaatimuksena laissa se on kuitenkin opintotuen alhaisen tason ja opiskelijoiden erilaisten elämäntilanteiden vuoksi haastava suurelle joukolle opiskelijoita. TYY toivoo, että opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön välistä keskustelua osittaisen opiskelun mahdollistamisesta sairauspäivärahalla jatketaan ja tämä tehdään mahdolliseksi hyvin pian.
- TYY ei hyväksy vähimmäisopiskeluvaatimusta. Sen seurauksena yhä useammat opiskelijat ovat vaarassa syrjäytyä opintojensa ulkopuolelle.
- Edellytykset, joiden mukaan opiskelija pääsee opintotuen lakkauttamisen jälkeen takaisin tuen piiriin, tulee yhdenmukaistaa ja ohjeistusta selkeyttää. On kohtuutonta, että määräaikaisen tuen saaneilla on tiukemmat ehdot uudelleen opintotuen piiriin pääsemisessä kuin lakkautuspäätöksen saaneilla. Lakkautuspäätöksen saaneilla riittää, että opintoja on vähintään viisi opintopistettä tukikuukautta kohden koko opiskeluajalta, mutta määräaikaisen tuen saaneilla tätä mahdollisuutta ei ole.
- TYY haluaa painokkaasti tuoda esille, että suunniteltaessa opintotukeen oikeuttavan enimmäisajan uudistusta, ei ollut tarkoitus vähentää joustoa kandidaatti- ja maisterivaiheiden välillä. Kandidaatin liukumavaran vähentyessä viiteen kuukauteen on vaarana, että opiskelijat joutuvat jo tässä vaiheessa rahoittamaan

opintojaan työnteolla. Tämä viivästyttää kandidaatintutkinnon suorittamista ja maisteriopintojen aloittamista.

- TYY pitää asetuksessa esitettyä opintolainahyvitystä parempana kuin sitä edeltänyttä opintolainavähennystä. Emme kuitenkaan usko, että järjestelmällä saavutetaan siltä haluttuja tuloksia.

Tarkempia huomioita

Opintojen riittävä eteneminen

Taustamuistion luvussa 2.2. käsitellään opintojen riittävän edistymisen arviointia.

TYYn mukaan tulovalvonnan tehtävä on sulkea opintotuen ulkopuolelle sellaiset opiskelijat, jotka eivät tarvitse taloudellista tukea.

Opintotuen uudet kiristykset ovat mahdoton tapa yrittää lyhentää opintoaikoja. Opintotuen alhainen taso ja opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet aiheuttavat sen, etteivät lähellekään kaikki opiskelijat pysty opiskelemaan päätoimisesti. Tämä ei tarkoita sitä, etteivätkö myös nämä opiskelijat pyrkisi edistämään opintojaan parhaalla mahdollisella tavalla ja tarvitsisi siihen taloudellista tukea. Nyt suunnitelluilla uudistuksilla sen sijaan suljetaan entistä suurempi joukko vaikeassa asemassa olevia opiskelijoita kokonaan opintojen ulkopuolelle. Päätoimisuuden vaatimus laissa on mahdoton. Opintotuki on jo valmiiksi todella monimutkainen etuus, ja eri aikaan aloittaneet opiskelijat ovat keskenään eri järjestelmien piirissä. TYY pitää käsittämättömänä, että tukeen ollaan taas lisäämässä uusia, monimutkaisia elementtejä.

TYY toivoo, että opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön välistä keskustelua osa-aikaisen opiskelun mahdollistamisesta sairauspäivärahalla jatketaan ja tämä tehdään mahdolliseksi nopealla aikataululla. Osa-aikainen opiskelu sairauspäivärahalla helpottaisi erityisesti mielenterveyskuntoutujien opintojen pariin palaamista. Osa-aikaisen opiskelun mahdollisuuden on nostanut uudelleen esille muun muassa ministeri Paula Risikon nimeämä osakykyisten työllistymisen edistämisen toimintaohjelmaa pohtinut työryhmä loppuraportissaan. (STM; Raportteja ja muistioita; 2013:37.)

Vähimmäisopiskeluvaatimus

TYY ei hyväksy 4§:n toiseen momenttiin ehdotettua vähimmäisopiskeluvaatimusta.

TYY ei ymmärrä, miksi vaikeuttaa opintojen etenemistä kaikille niille opiskelijoille, jotka eivät erinäisistä syistä pysty opiskelemaan koko vuotta, mutta haluaisivat silti edistää opintojaan. 4§:n kolmanteen momenttiin on kirjattu tilanteista, jolloin vähimmäisopiskeluvaatimusta ei sovellettaisi. Momentissa ei ole käsitelty, miten poissaololukukaudet vaikuttaisivat vähimmäisvaatimukseen. Emme pidä järkevänä, että myös niiltä opiskelijoilta, jotka ovat läsnä olevia opiskelijoita vain osan aikaa vuodesta, vaadittaisiin 20 opintopisteen suoritusta. Tämä vaikeuttaisi kohtuuttomasti paluuta opintojen pariin esimerkiksi työsuhteen tai vanhempainvapaan jälkeen.

Mielestämme on myös räikeä epäkohta, että opiskelijalla ei ole mahdollisuutta palata syyslukukauden opinnoilla takaisin opintotuen piiriin, mikäli vähimmäisopiskeluvaatimus (20 opintopistettä/lukuvuosi) on ollut perusteena tuen lakkauttamiselle. Muilla opiskelijoilla, jotka ovat pysyneet vähimmäisrajan yläpuolella, on mahdollisuus syyslukukaudella kiriä aikaisemman vuoden vajuus kiinni ja hakea opintotuki takaisin heti 1.1. lukien.

Opintotuen piiriin takaisin pääseminen tuen lakkauttamisen jälkeen

4§:n neljännessä ja kuudennessa momentissa määritellään, miten tuen piiriin pääsee uudestaan, jos tuki on lakkautettu liian vähäisten opintosuoritusten takia. TYY on todella huolestunut esityksen vaikutuksista siihen, miten erilaisissa tilanteissa olevat opiskelijat voivat päästä takaisin tuen piiriin. Pidämme esitystä harvinaisen monimutkaisena ja eriarvoistavana. On kohtuutonta, että määräaikaisen tuen saaneilla on tiukemmat ehdot uudelleen opintotuen piiriin pääsemisessä kuin lakkautuspäätöksen saaneilla. Lakkautuspäätöksen saaneilla riittää, että opintoja on vähintään viisi opintopistettä tukikuukautta kohden koko opiskeluajalta, mutta määräaikaisen tuen saaneilla tätä mahdollisuutta ei ole.

TYY pitää monimutkaisena myös kuudennen momentin mukaista tilannetta, jossa tuen piiriin pääsemistä säädellään kolmella eri tavalla eri opiskelijoiden kohdalla.

Opintotukeen oikeuttava enimmäisaika

Opintotukeen oikeuttavaa enimmäisaikaa käsitellään luvussa 2.3.

Kaksiportainen opintotuki on ollut käytössä vasta muutamia vuosia, eivätkä siirtymävaiheet kandidaattivaiheen opintotuesta maisterivaiheen tukeen suju vielä riittävän hyvin. Siirtymävaihetta hankaloittavat muunmuassa pakollisten kurssien liian vähäinen tarjonta, vaihto-opiskelu, pitkät jonot kieliopintoihin ja yksittäiset hyvin työlääät ja laajat opintokokonaisuudet, kuten esimerkiksi museologia ja kielten opiskelu.

TYY haluaa tuoda painokkaasti esille, että alun perin uudistuksessa ei ollut tarkoitus vähentää joustoa kandidaatti- ja maisterivaiheen välillä! Kandidivaiheen liukumavaran vähentyessä viiteen kuukauteen, on vaarana, että opiskelijat joutuvat jo kandidaattivaiheessa rahoittamaan opintojaan työnteolla. Tämä viivästyttää kandidaatintutkinnon suorittamista ja maisteriopintojen aloittamista.

Opintolainahyvitys

TYY pitää luvussa 2.4. käsiteltävää opintolainahyvitystä parempana kuin sitä edeltänyttä opintolainavähennystä. Emme kuitenkaan usko, että järjestelmällä saavutetaan haluttuja tuloksia vaan, että esitetystä uudistuksesta hyötyisivät vain ne opiskelijat, jotka joka tapauksessa olisivat valmistuneet tavoiteajassa.

Turussa 17.03.2014

Hallituksen puheenjohtaja Jussi Nieminen

Pääsihteeri Tomi Nyström

Lisätietoja:

Sosiaalipoliittinen sihteeri Minttu Naarminen, puh. (02) 276 9614, tyy-soposihteeri@utu.fi